

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۷ آبان ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای نخست وزیر راجع با استخدام دکتر میلیسو .
- ۳ - تقدیم يك فقره لایحه راجع بمالیات بردر آمد از طرف آقای وزیر دارائی .
- ۴ - بقیه شور در لایحه متمم بودجه سال ۱۳۲۱ .
- ۵ - موقع و دستور جلسه آتی - ختم جلسه

مجلس نیمساعت پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیک کردید

صورت مجلس روز ۱۴ آبان ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

بنده در مجلس عرض کرده بودم نوشته اند بنده هیچوقت تنقیدی از اداره نظام وظیفه نکردم بلکه از تیمسار خسرو پناه هم از نقطه نظر وظایفی را که در اجرای قانون انجام میدهند قدر دانی کردم در مجلس و در صورت مجلس باید ذکر شود .

طوسی - اصلاح میشود .

هاشمی - اصلاح میشود .

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - آقای دهستانی در صورت مجلس فرمایشی دارید ؟
 دهستانی - بلی . بلی بنده در جلسه قبل از عیوبی که قانون نظام وظیفه سابق داشت شرحی عرض کردم و منظورم این بود که قانون جدید با سرعت وقت تقدیم مجلس شورای ملی بشود ولی حالا در صورت مجلس دیدم آن اظهار قدر دانی که بنده از تیمسار خسرو پناه کردم و تشکر کرده بودم که انجام وظیفه کرده اند نوشته شده در روزنامه ها هم خلاف آنچه که

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

عین مذاکرات مشروح صد و ششمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

- غائبین با اجازه - آقایان : فاطمی - مشار - هدایت - عطاء الله پالیزی - اسفندیاری - پناهی - پارسا - کیو - دکتر نفیسی .
- غائبین بی اجازه - آقایان : تولبت - دکتر ضیاء - نوبخت - مهدوی - مؤید ثابتی - ملک مدنی - اورنگ - مکرم افشار - ناصر - اکبر - امیر ابراهیمی - معصم سنگ - دهستانی - آصف - صادق وزیری - اعتبار - کامل ماکو - نصر تیان - هرازی .
- دیر آمده بی اجازه - آقای بوداییان .

۴- تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای نخست وزیر
راجع باستخدام دکتر میلیسپو]

نخست وزیر (آقای احمد قوام) - از ابتدای تشکیل این دولت در نظر گرفته بودیم که برای امور مالی و کارهایی که مربوط به مالیات است يك مطالعات دقیقی بشود باین نظر استخدام مستشاران خارجی را لازم دانستیم.

نظر باینکه دکتر میلیسپو قبلاً متصدی این کار بوده است و مطالعات بیشتری داشته است در این کار و از هر جهت تخصصش از سایر مستخدمینى که جدیداً استخدام بشوند بیشتر بود باین جهت او را انتخاب کرده ایم (صحیح است - صحیح است) و فعلاً شرایط استخدام او در ضمن این لایحه که تقدیم میکنم ذکر شده است (تقدیم مقام ریاست نمودند) و چون آمدن او خیلی مستعجل است بنده نظر باعتمادی که میدانستم مجلس شورای ملی نسبت بحسن خدمات او دارند (صحیح است) این بود که تلگراف کردم که معطل نشود و بیاید و با همین شرایط او را استخدام کنند (صحیح است) این را استدعا میکنم اگر چه بقید دو فوریت این لایحه را تقدیم نمیکنم ولی امیدوارم این را بزودی در ظرف یکی دو روز آقایان تصویب بکنند. (صحیح است)

رئیس - بسیار کار خوبی کردید. (صحیح است)

۳- تقدیم يك فقره لایحه راجع به مالیات
بر درآمد از طرف آقای وزیر دارائی]

وزیر دارائی (آقای کاظمی) - در ضمن مطالعاتی که راجع بامور اقتصادی شد و بعمل آمد اینطور بنظر رسید که در نتیجه این پیش آمد هائی که از پارسال تا بحال در مملکت شده است يك عده استفاده های زیادی می کنند استفاده های فوق العاده و بی تناسب نسبت بکاری که انجام میدهند و همین موجب شده است که هزینه زندگانی يك قسمت بالا برود لایحه در این خصوص تنظیم شده است که از این قبیل اشخاص يك مالیات بیشتری از درآمدشان گرفته شود (صحیح است) یکی برای اینکه کمک بشود در پائین آمدن هزینه زندگانی و یکی اینکه کمکی بشود به هزینه دولت. بنا بر این این لایحه را تقدیم میکنم (تقدیم مقام

تعارف پست و تلگراف در حالتی که این میبایستی يك چیز ثابتی باشد و اگر از نظر آزمایش هم آنروز بدولت وقت این حق تعیین داده شده بود حالا آن تعرفه ای را که آزمایش کرده اند و لازم میدانند که باشد خوب بود این جا ذکر میکردند و ثابت میشد و این اختیار همینطور باقی نمی ماند مواد یازده و بیست و هشت و بیست و نه متمم بودجه ۱۳۲۰ هر سه تا مربوط است بحقوق ورثه عباس معصومی و مرحوم ابوالحسن پیرنیا و عبدالرحمن ضرابیان این جا حق این بود که تا آن سالهائی که میبایستی باین ورثه حقوقی پرداخته شود يك جا این اختیار داده میشد و الا سال دیگر هم باز بایستی در متمم بودجه ذکر شود که این مواد بقوت خودش باقی است. در حالتی که اگر بایستی مثلاً با اولاد آنها تا يك سال معینی حقوقی پرداخته شود یا بزن یا بدخترشان پرداخته شود تا موقعی که شوهر اختیار نکرده اند اینها باید همه در یکجا ذکر بشود و هر سال از گفتن و تکرار کردن آن خودداری شود. (صحیح است) ماده چهاردهم متمم بودجه سال ۱۳۲۰ راجع به تبدیل پایه افسران ارتش است که بخدمات کشوری منتقل میشوند بی پایه اداری. در حالتی که بنده تصور میکنم با تصویب ماده پنجاهم متمم بودجه امسال این ماده باقی ماندنش بقوت خود اصلاح مورد ندارد ولی بیشتر تذکر بنده راجع به ماده سی متمم بودجه سال ۱۳۲۰ است که برای استحضار آقایان عین آن ماده ۳۰ را میخوانم:

(دوات مجاز است بر اساس معامله متقابل برای عبور کالا از ایران حق ترانزیت معین و دریافت دارد) این ماده که بيك صورت کوچکی بشکل يك کلمه ۳۰ در این ماده پنجاه و دوم متمم بودجه امسال نوشته شده است امروز اینقدر برای ما مهم است که تقریباً معادل و برابر است با تمام قوانینی که امسال ممکن است از مجلس شورای ملی بگذرد معامله متقابل را اینجا بنده نمیدانم چه معنایی پیدا میکند چون از باقی جاها دیگر چیزی برای ما نمیآید که با ما معامله متقابل بکنند در حالی که از کشور ما همه چیز میآید

و میگذرد و آیا این نرخی که تعیین میشود چه نرخی خواهد بود؟ ما بحث نداریم در اینکه کشور ما مورد استفاده متفقین ما واقع شود و مشکلات آنها از نظر حمل و نقل حل شود ولی در مقابل بایستی استفاده مالی که حقاً میبایستی بما تعلق بگیرد متناسب باشد با وضعیت روزانه با وضعیت معامله متقابل یکی از کشورهاییکه با ما در این مورد ممکن است مورد معامله بشود دولت شوروی است آنوقت ما از اروپا هر چه میخواهیم بکشورمان وارد کنیم از طریق روسیه وارد میشد البته میشد پایه عمل را روی معامله متقابل قرار داد اما امروز هیچ چیز از آن راه وارد نمیشود.

همچنین با دولت انگلستان ما از معامله متقابل در این زمینه استفاده نخواهیم کرد. باین جهت بنده تصور میکنم که حق این است که برای ترانزیت امسال يك مواد خاصی وضع بشود و با رعایت انصاف و عدالت از طرفین اجرا بشود بنده توجه دولت را باین امر معطوف میکنم و امیدوارم که این قضیه مورد توجه خاص جناب آقای نخست وزیر واقع شود.

مخبر کمیسیون بودجه (نقابت) - عرض کنم بحث آقای معدل این بود که چرا مطالب متفرق در این لایحه جمع آوری شده است این حرف هم مکرر زده شده است و وعده هم داده شده از طرف دولت که در سال آینده طوری بشود که فقط کارهای مربوط بتمم بودجه تعیین و تنظیم بشود و دیگر بقول آقای مؤید احمدی يك کتاب نفاس الفنون تدوین نکنند. اما راجع بسایر مواد مثلاً ماده یازدهم را ایراد فرمودند بنده ماده یازدهم را میخوانم.

ماده یازدهم - بوزارت کشور اجازه داده میشود عباس معصومی نیکرو پاسبان درجه دوم امور شهر بانی بندر پهلوی را از تاریخ اول فروردین ۱۳۲۰ با ماهی ۱۴۵ ریال حقوق بازنشسته نموده و حقوق او را وزارت دارائی در آمد همگانی بپردازد و پس از در گذشتن پاسبان نامبرده همین مبلغ بیازماندگان او که استحقاق قانونی دارند پرداخت شود. البته چون این ماده ذکر شده و این پاسبان هم مشمول

قانون استخدام کشوری نبوده و حقوق تقاعد نمی توانسته است بگیرد و در مقابل خدمت استحقاق هم داشته است که يك حقوقی باو داده شود محتاج بوده است بیک ماده قانون خاصی و چون در متمم بودجه پارسال پیش بینی شده بوده و متمم بودجه هم برای یکسال است و اگر در اینجای کوری نمی شد حقوق او قطع میشد باین جهت در متمم بودجه امسال تأیید شده است که آن ماده بقوت خودش باقی باشد که حقوق او را پیردازند البته این رویه تا وقتی ادامه پیدا خواهد کرد که حقوق او را میخواهند پیردازند البته این اشکال سابقه ایست که خوب بود يك ماده علیحده می آوردند بمجلس شورای ملی برای ورثه او و یا قانون مستمریات می آوردند که تا سنینی که ورثه او استحقاق دارند بگیرند البته این اختلاف نظر است و عرض کردم باز این ایراد برمی گردد بهمان ایراد اول که چرا متمم بودجه جامع همه مطالب و موضوعات شده . عرض کردم وعده داده اند برای سال آتی مواد که مربوط ببودجه است در متمم بودجه بگذارند و حالا هم سال قریب بانمام است . اما در قسمت ماده ۳۰ اشکالی که آقای معدل داشتند راجع بحقوق ترانزیت بود البته این حق و بقاء این حق در قانون برای دولت خیلی لازم است که دولت مجاز باشد بر اساس معامله متقابل برای عبور کالا از ایران حق ترانزیت معین و دریافت دارد .

البته بقای این ماده برفع کشور است الا اینکه بخواهیم بگوئیم در يك چیزهای استثنائی این حق چطور اعمال میشود در يك چنین حالتی قرار داد هائی که ما داریم و مقاوله هائی که داریم و عهد نامه های مصوبی که داریم طرز عمل را معلوم می کند که چطور است پس اشکال در موضوع و در اصل قضیه نیست در کیفیت استفاده از این امر است و آن کیفیت استفاده را هم موقع خودش بر گذار می کنند بنابراین با اصل موضوع که مخالفتی نیست چون مخالفتی نفرمودند فقط در این جا در این ماده ۵۲ شق نهمش برگشته است بکمیسسیون بر حسب تقاضائی که قبلاً بنده کردم برگشته است بکمیسسیون و وزارت دارائی هم اصرار دارد

که زودتر این لایحه بگذرد چون همه وزارتخانهها احتیاج دارند و استدعا دارم که آقایان موافقت بفرمایند زودتر این لایحه بگذرد .

طباطبائی - شق نهم را چه فرمودید ؟

مخبر - آقای اردلان معاون وزارت دارائی هم تشریف داشتند . . .

یکی از نمایندگان - حالا هم این جا هستند

مخبر - که شق نهم از ماده ۵۲ لایحه متمم بودجه سال ۱۳۲۱ مربوط است بماده نهم متمم بودجه سال ۱۳۲۰ که در امسال هم باقی مانده است و آن عبارت است از درآمد مستغلات ملاحظه می فرمائید ؟ آقای وزیر دارائی توجه دارند شق نهم مربوط است بدرآمد مستغلات زیرا مستغلات صدی هشت بشهرداری میدهد منازاد صدی هشت در آمد هر مالک مستغلی با سایر درآمدهای او جمع میشود و مجموع درآمدهای او را تشکیل میدهد و این مجموع مأخذ و ملاک تشخیص در آمد او پرداخت مالیات او بر حسب قاعده مالیات تصاعدی است و نظر آقایان این است (بعضی از آقایان هم پیشنهاد کردند) که فقط این مستغلات صدی هشت را بدهند و مازادش جمع نشود با سایر درآمدها و دارائی دیگر که از روی آن يك مالیات اضافه تری گرفته شود و استدلال میکردند که مخارج زیاد است خرج ساختمان و تعمیرات خیلی زیاد شده و این وسیله میشود که عمران و آبادی نشود . در دولت سابق که آقای بدر وزیر دارائی بودند نسبت باین تفاوت که مابه التفاوت استمشی را گذاشته بودند وعده کردند که مساعدتی بکنند حتی نظرم هست که در جراند هم شرحی نوشتند در این زمینه و استدلال موافق و مخالف هم زیاد شد بهمین جهت يك عده مردم هم ندادند و اظهار نامه های مالیات مابه التفاوت را وارد نکردند چون پیشان اظهار کردند که بعد درست می کنند از این راه آنها هم اظهار نامه ندادند حالا بایستی جریمه هم پیردازند مطابق مقررات مالیات بر درآمد و يك پیشنهاد اصلاحی از طرف آقایان در این زمینه رسیدنی است این بود که در جلسه گذشته آقای اردلان هم تشریف

داشتند نظر ایشان این بود که این شق نهم از ماده ۵۲ بخصوص در کمیسسیون تجدید مطالعه درش بشود و فعلاً ماده ۵۲ تصویب شود حالا چون کمیسسیون بودجه تصویب کرده است و این را گذاشته است این جا بنده هم مدافع نظر کمیسسیون بودجه هستم حالا خواستم آقای وزیر دارائی توجه بکنند و نظر خودشان را نسبت باین ماده بفرمایند که چیست اگر موافقت نشد به پیشنهاد آقایان رأی گرفته میشود اگر قابل توجه شد که بهتر اگر هم نشد باز تعیین تکلیف میشود .

رئیس - آقای انوار .

انوار - اگر چه بنده عضو کمیسسیون بودجه هستم و این موادم مورد موافقت اکثریت کمیسسیون بوده است و اینطور گذشته است ولی بنده از نظر توجه اکثریت و سابقه دادن دولت خواستم عرض کنم که وضع مالیات باید بیک ترتیب خاصی باشد باین معنی که لایحه مفصلی نوشته میشود و وزیری که میخواهد وضع این مالیات را بکند فلسفه وضع آنست مالیات را در مقدمه آن لایحه می نویسد و آن لایحه را می آورد بعرض مجلس میرساند و مطابق جریان نظامنامه روانه می شود بکمیسسیون مربوطه و در آن جا در شور میشود شور اول و شور دوم در مجلس هم دوشور میشود بعد که در این جا تصویب شد میرود و در روزنامه ها منتشر میشود و مردم مطلع میشوند در همه جا که این چه جور مالیاتی است و چطور می باشد و وضعش برای چه بوده است و خودشان را حاضر می کنند یعنی چه ؟ یعنی حاضر میشوند برای دادن آن مالیات حالا در این قانون متمم بودجه چند ماده از مواد قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۰ را آورده اند و حال آنکه چند ماه از آن مواد وضع مالیات است که این جا حالا بعرض مجلس شورای ملی میرسانم . باز هم عرض میکنم مکرر این موضوع عرض شده است که دفع مالیات قاعده و طرز خاصی دارد و باید از طریق خاص خودش اقدام کرده و نمیشود اموری که فی نفسه يك اهمیتی دارد باز برسبیل سابق که غالب کارها باید بطور اخبار و برسبیل حسب الامر می گذشت بگذرد حالا ها بحث می کنیم حالا که حکومت ملی است نمایندگان ملت

در اینجا نشسته اند حقوق ملت را حفظ می کنند وضع مالیات برای ملت می کنند چون سعادت ملت در نظرشان است حالا باید ما بفهمیم این را حالا کدام ماده است که وضع مالیات درش است ؟ این جا در ماده ۲ میگوید : بکلیه دادوستدهای دولتی و غیر دولتی که بصورت حراج و مزایده از طریق آنگهی بعمل می آید بشرح زیر مالیات از فروشنده دریافت میشود از اموال منقول صدی ۵ و از غیر منقول صدی دو . این وضع مالیات نیست ؟ که میگوید از منقول صدی پنج و از غیر منقول صدی دو اموال ارتش را هم خارج میکنند این يك ماده است که وضع مالیات میکند بعد ماده ۳ میگوید : مالیات اشیاء و جوهری که با اجازه هیئت وزیران بمعرض لانار و بخت آزمائی گذارده میشود پنج در صد از جواز است . این وضع مالیات نیست ؟ بعد در ماده ۴ همین بس : هر گاه صاحبان وسائط نقلیه غیر موتوری و دوچرخه و سه چرخه از پرداخت مالیات تا سر رسید معین تخلف نمایند نصف مبلغ مالیات بعنوان جریمه و برای هر ماه نیز يك در صد خسارت دیر کرد باید پیردازند . آقای وزیر دارائی خودتان توجه کنید که چه جور مالیاتی قائل شده اند و چه اندازه سخت است و این مالیات را میشود مالیات دوره تانار دانست حالا خود مجلس شورای ملی اکثریت مجلس شورای ملی ملاحظه بفرمایند يك بیچاره يك حمالی يك طلبه يك محصلی هر کس دوچرخه دارد سر موعده باید مالیاتش را پیردازد شش تومان هم بدهد اگر پرداخت باید نصف مالیات ازش جریمه بگیرند و خسارت دیر کرده هم بدهد با این ترتیب در این ماده وضع مالیات کرده است باین سختی و ما هم میخواهیم زود بدون اینکه بفهمیم مطلب چیست رأی بدهیم و از مجلس بگذرانیم و این را بنده برای مجلس واگذار میکنم که این جور مالیات دادن عادلانه نیست و گمان میکنم خود آقای وزیر دارائی هم باین جور مستحضر نبوده اند چون این ماده مال قانون سابق است اینهم یکی از هوادای است که در این ماده ۵۲ کنجانداده اند چند ماده ۱۱ است که بنده در آن اشکالی ندارم . در ماده چهاردهم ترتیب تبدیل پایه افسران است که

بخدمات کشوری منتقل میشوند مینویسد: تبدیل پایه افسران ارتش که بخدمات کشوری منتقل میگردند پایه های اداری که بحقوق قبل از انتقال آنها نزدیکتر میباشد ممکن خواهد بود. حالا بنده سؤال میکنم از آقای وزیر دارائی که اجرا کننده این قانون خواهند بود و این ماده باید بدست ایشان اجرا شود سؤال میکنم که این عبارت چه چیز است این عبارت قانونی است؟ این هیچ عبارت قانونی نیست قانون امکان و غیر امکان ندارد وقتی که حکم صادر میشود و یک نفر از لشکری منتقل میشود بکشوری در هر مرتبه که هست باید حقوق او بهمان رتبه که هست داده شود این هم یکی از موادی است که در این ماده ۵۲ نوشته است و باید برداشته شود مواد دیگر آنها تقریباً همینطور است متأسفانه دولت در اسفند میآید و با یک ماده واحده بودجه سیدصد میلیونی را اجازه میگیرد و عمل میکند بودجه تفصیلی را هم که به مجلس میآوردند به کمیسیون بودجه میآید ما اول نمیآوردند ماه دوم هم نمیآوردند از کمیسیون بودجه هم که اطلاع میدهند که چرا نمیآوردید میگویند حالا کار فوق العاده داریم در ماه پنجم بودجه را میآوردند آنوقت کمیسیون بودجه میخواهد به نشیند و وارد در بحث اقلام بودجه ها بشود تا در یک موردی ایراد گرفته میشود میگویند آقا حالا ماه ششم است و شش ماه گذشته است آیا ما میتوانیم عمل ششماهه را بر گردانیم چرا آنقدر نسبت با ادارات بی مرحمتی دارید در واقع بهیچوجه نظریات کمیسیون بودجه بعد از تصویب ماده واحده در نظر گرفته نمیشود هرچه هست بهمان ترتیب میگذرد و در واقع نظر مجلس همان ماده واحده است که از مجلس گذرانده اند هر کار میخواهند بکنند میکنند و ما نمیتوانیم يك ماده را از راه صرفه جوئی در يك اداراتی دست بزیم این است که از حالا عرض میکنم بودجه اجالی را قبول نکنید قبول میکنید و دست مجلس بسته میشود. موضوع آخری عرض بنده راجع به صحبت آقای معدل بود و بنده تعجب میکنم از فرمایش ایشان زیرا تمام این قانون باین ماده می ارزند و این ماده خیلی خوبی است در اینموقع این ماده که بهترین چیزها است

این راهم مخالفت میکنید؟ (معدل - معامله متقابله میشود؟) خوب نداریم چیزی چه کار کنیم.
مخبر - يك قسمت از فرمایشات آقای انوار جواب آن داده نشده و آن راجع به تبدیل رتبه افسران ارتش است بخدمات کشوری در ماده که در جلسه قبل تصویب شد انتقال افسران آکتیو شاغل خدمت ممنوع شد مگر اینکه برای امنیت یا برای کسب استفاده از معلومات مخصوص آنها آنها با تصویب هیئت دولت. بنابراین صورت دیگری پیدا نمیکند و در همین دو صورت ممکن است افسری از کار نظامی خودش منتقل شود بخدمت کشوری و باید ترتیبی برای کارش داد و آن این است که میزان حقوق و رتبه را که در قسمتهای نظامی داشته و با حقوق رتبه که در قسمت کشوری نزدیک بحقوق اوست میتواند تبدیل کنند و پایه و حقوق او را تشخیص دهند و این نظر همان است که در ماده ۱۴ قانون متمم بودجه ۱۳۲۰ که الان در ماده ۵۲ تقاضای ابقای آن شده معین کرده است البته غیر از اینهم نمیشده است. اما این که باز بحث اصولی شروع شده است که چرا تمام حرفها این تواسن و قرار شد که آقایان این مرتبه را صرف نظر بفرمایند و برای سال آینده اینطور نباشد.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - موافقم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود. پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی:

اینجانب پیشنهاد میکنم در ماده ۵۲ متمم بودجه بعد از ماده ۱ - ۲ - ۳ - ۴ ماده ۸ قانون متمم بودجه ۱۳۲۰ هم افزوده شود.

رئیس - آقای ثقة الاسلامی.

ثقة الاسلامی - ماده ۸ قانون متمم بودجه ۱۳۲۰ است خرید و فروش کالاهائی که حق انحصار صدور آن طبق قانون و تصویب نامه بدولت واگذار شده است بدون اجازه ادارات و بنگاه های مربوطه دولتی عنوان قاچاق را داشته و مرتکبین

طبق قانون مربوطه تعقیب خواهند شد. این ماده بعد از مذاکرات زیاد در کمیسیون بودجه رد شد چون بنده اعتقاد دارم که در اینموقع که مملکت دچار سختی و فشار و بدبختی است امروز که نمیبایستی دولت انحصار داشته باشد دولت ولی امروز که دولت بایستی تمام این منابع ثروت آنچه را که میشود برای مملکت و عامه استفاده کرد باید تمام اینها را انحصار کند این است که بنده خواهش میکنم که آقایان موافقت بفرمایند این ماده ۸ قانون متمم بودجه ۱۳۲۰ هم جزء موادی که در ماده ۵۲ ذکر شده است بقوت خودش باقی است بتصویب مجلس برسد.

فراقی - این پیشنهاد بضرر زارعین و کشور است.

مخبر - اجازه میفرمائید این ماده ۸ در کمیسیون بودجه در زمان وزارت آقای بدر با حضور ایشان طرح شد و از طرف آقایان اعضای کمیسیون مخالفت شد و بعد از مذاکرات مفصل دولت قانع شد و رأی گرفتند در کمیسیون و تصویب نشد این بود که این ماده ۸ از جمله موادی که در ماده ۵۲ ذکر شده است حذف شد دیروز هم که کمیسیون بودجه تشکیل شد نظر آقای وزیر کشاورزی که آنجا تشریف داشتند این بود که در قسمت پنجم و بعضی مواد دیگر که احتیاج دارند این ماده باشد و استدلال موافق و مخالف هم زیاد شد و بالاخره کمیسیون بودجه قانع نشد و رد کرد (فراقی - بسیار کار خوبی کرد) حالا آقای ثقة الاسلامی این را پیشنهاد کردند و دلیلی هم بیان نکردند و فرمودند نظار من این است که این ماده مفید است حالا بنده دلیل کمیسیون بودجه را که چرا رد کرده است بعرض میرسانم البته اگر مجلس موافقت بفرمایند بسته بنظر خود مجلس است. در ماده ۸ عبارت را توجه بفرمائید مینویسد: خرید و فروش کالاهائی که حق انحصار صدور آن طبق قانون و تصویب نامه بدولت واگذار شده است بدون اجازه ادارات و بنگاههای مربوطه دولتی عنوان قاچاق را داشته و مرتکبین طبق قانون مربوطه تعقیب خواهند شد اولاً قانون انحصار تجارتی خارجی صدور جنس را از کشور با تصویب هیئت دولت اجازه داده است و بهمین جهت دولت این حق را با

گرفتن حق انحصاری خودش گاهی به شرکتها میداد و گاهی هم باشخاص میداد و يك حق انحصاری می گرفت و در آن موقع دولت يك تمهداتی بادل خارج داشت و يك معاملاتی کرده بود بادل خارج که آن معاملات هم بحمدالله بضرر ما تمام شد آنوقت دولت میگفت که ما اگر در داخله مردم را آزاد بگذاریم و خودمان از تولید کنندگان جزء نخریم نمیتوانیم جمع آوری کنیم و تمهدات خودمان را انجام بدهیم بهمین جهت این ماده را گذاشتند حالا که دیگر ما آن تمهدات را نداریم و در مقابل صادرات هم گواهی صدور نمیخواهیم حالا وقتی که اوضاع و احوال تغییر کرده است و آن موضوع عوض شده است هیچ مجوزی نیست که باز هم تماس دولت با افراد زیاد شود و تولید کنندگان دچار زحمت شوند البته کالاهائی که مورد بحث این ماده است چند قسم است بعضی از این کالاها قوانین مخصوص بخود دارد مثل تریاک البته تریاک که در داخل تولید میشود انحصار صدورش هم بادولت است و کیفیت استعمال داخلی آنها يك ترتیب خاصی دارد ولی بعضی کالاها هست که يك مقررات خاصی در داخل مملکت ندارد مثل کتیرا که انحصار صدورش بادولت است اما در داخل مقررات خاصی ندارد هر کس میتواند تولید کند و بفروشد و عمل کند این که گفته میشود چون اینجا مطلق کالاها است و ممکن است باعث معاملات زیاد و يك اسپکولاسیونی در داخل بشود و تعدد ایادی باعث گرانی قیمت بشود و بالنتیجه مولداتی که از پنجه یا پشم یا چیزهای دیگر ممکن است بدست بیاید زیاد بالا برود این جواب را دیروز در کمیسیون بودجه یکی از آقایان وزراء که این را بحث کردند نداریم برای این که کمیسیون گفت که ما اصلاً صالح نیستیم که وارد این بحث بشویم چون این مطلب قبل از رد شده است ولی حالا آن جواب را بنده عرض میکنم و آن این است که شما غیر از قسمتی که مورد حاجتتان است قانون اختیار تام دارید، قانون احتکار دارید و میتوانید جلو گیری کنید و با این اختیار نقصی ندارید و دیگر احتیاج به ماده ۸ قانون متمم بودجه ۱۳۲۰ نیست **وزیر کشاورزی** - عرض کنم خدمت آقایان که این

ماده ۸ متمم بودجه ۱۳۲۰ در جزء مواد پیشنهادی دولت بود و دیروز با آقای وزیر پیشه و هنر و آقای معاون وزارت دارائی رفتم به کمیسیون بودجه که حداقل دولت را با اطلاع آقایان برسانیم و عرض کنم این دلایل ما است اگر شما قانع میشوید که این ماده را تصویب میکنید اگر قانع نمیشوید تصویب نمیفرمائید ما حرفهایمان را زدیم و مسئولیتی متوجه ما نیست حالا هم با این منظور آمده ام اینجا که عرایضم را عرض کنم. این ماده ۸ که بموجب آن خرید و فروش محصولات که انحصار صدور آنها در دست دولت بود و بتوسط اشخاص ممنوع است شامل مواد زیادی بوده است که در سابق انحصار آنها با دولت بوده است ولی بنده با تمام آنها کاری ندارم و مقصود بنده اینجا فقط پنبه است. دیروز در کمیسیون صحبت زیاد شد از معایب اینکار و ضرری که بعضی از آقایان عقیده داشتند به کشور وارد آمده خیلی صحبت شد و لسی به عقیده بنده و عقیده خیلی از آقایان انحصار پنبه خدمات بزرگی به ایران کرد من جمله اصلاح محصول پنبه ما بود که اگر مقایسه کنید پنبه ای که ما امروز داریم با محصولی که قبل از انحصار داشتیم هیچ طرف مقایسه نیست محصول ما معروف شد، استاندارد شده محصول ما در خارجه یک بازار ثابت خوبی پیدا کرد در صورتیکه سابق اینطور نبود اینک میفرمایند موضوع مربوط بصدور است و حالا صدوری نیست پس هیچ این ماده لازم نیست و اینک حالا بمناسبت اوضاع بین المللی صدور پنبه مقدور نیست این دلیل کافی نیست که این ماده منظور نشود و دولت عمل نکند سابق ما یک محصولی داشتیم صادر میکردیم حالا هم یک محصولی داریم البته باندازه کفایت نیست که صادر کنیم ولی متأسفانه برای احتیاجات ما امروز در کشور زیاد نیست و کافی نیست حتی امروز کسر هم داریم و به علاوه دولت برای پیشرفت زراعت پنبه همه ساله یک مساعده هالی میداد بزارعین که الآن آن رقم به دو میلیون تومان میرسد به علاوه از معامله خرید پنبه از زارعین و فروش آن بکارخانه ها یک سهمی بر میداشت که در سال تقریباً بالغ بر دو میلیون سه میلیون میشود و

شرکت پنبه هم سابقاً چندین کارخانه بطرز جدید و آخرین سیستم احداث کرد در نقاط مختلفه کشور و از املاک اختصاصی هم چندین کارخانه و اگذار شد بدولت که مجموع کارخانه ها فعلاً هفده کارخانه است و اگر امروز این موضوع از بین برود و این انحصار از بین برود مساعده که دولت داده است از بین خواهد رفت در حدود دو میلیون تومان و در حدود سه میلیون تومان هم منافع که خزانه دولت از این کار درآمد داشت از بین میرود و این هفده کارخانه هم که از آخرین سیستم دنیا است بدون کار خواهد ماند و عوض آنها یک کارخانه هائی که شاید خیلی ناقص باشد و جنس را نامرغوب تهیه میکند بکار می افتد که بالنتیجه موجب خواهد شد که کارخانه های نساجی و نخ ریزی هم از جنس پنبه راضی نباشند.

حمزه ناش - پارچه را هم هر چه دلشان می خواهد بفرشند.

وزیر کشاورزی - اگر انحصار از بین رفت پارچه گرانتر خواهد شد (معدل رعیت ها هم کرباس نداشته باشند بپوشند) خیر اینطور نیست. اگر این انحصار دست دولت باشد باز یک وسیله ای است برای تعدیل قیمت (صحیح است) که نگذارند بهر قیمت که بخواهند کارخانه ها محصول خودشان را بفرشند بقیمت گزاف البته دولت در نظر دارد که اگر این ماده تصویب شد در خرید پنبه تجدید نظری بکند که بزارعین هم ظلم نشود ولی اگر این ماده تصویب نشد پنبه قیمتش چند برابر خواهد شد دو برابر خواهد شد و این هم بهانه خواهد شد بدست کارخانه ها که محصول خودشان را چند برابر بفرشند. این یک نظر ما است به علاوه اگر این ماده تصویب شد پنج یا شش میلیون تومان برای دولت درآمد هست خوب با این سال سختی و کمی درآمد و مخارج زیادی که داریم، البته این جنبه مالی است و وظیفه بنده نیست که دفاع کنم ولی چون کار پنبه اخیراً به وزارت کشاورزی واگذار شده است این است که ناگزیرم این عرایض را بکنم اگر رد شود. عرض کنم که پنج یا شش میلیون تومان به دولت ضرر می خورد و ۱۷ کارخانه که

باین خون دل ساخته شده و با آخرین سیستم کارخانهجات دنیا است بیکار خواهد شد و یک کارخانه های بیخود دیگری بکار می افتد. اگر بخواهند دوباره صادرات پنبه داشته باشند امکان پذیر نخواهد بود و تمام زحمات شما از بین میرود حالا مختارید (صحیح است)

نراقی - آقا کمیسیون رد کرده است.

وزیر کشاورزی - ما پیشنهاد میکنیم.

ثقه الاسلامی - بنده پیشنهاد کردم

امیر تیمور - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

امیر تیمور - در این موضوع بنده عرض کنم همه این

فرمایشاتی که آقای عدل فرمودند در کمیسیون هم بیان کردند و کاملاً در این موضوع رسیدگی و دقت شد با تمام این رسیدگی ها و دقت ها معتقد شد با اینکه وجود این ماده ضررش زیادتر است و برای منافع خیلی زیادتری یعنی برای منافع عمومی کشور و برای منافع عمومی کشاورزان کشور در نظر گرفته شد که با این ماده موافقت نکنند و این ماده را رد کنند. حالا دلایلم را بنده عرض می کنم. قبل از اینکه بعرض دلایل بپردازم یک مقدمه را عرض میکنم که بموجب قانون انحصار تجارت خارجی هم که دولت باتکاء او مداخله در امر پنبه میکرد فقط دولت میتواند است تجارت خارجی پنبه را در نظر بگیرد و در امر معاملات داخلی پنبه مداخله دولت بکلی برخلاف قانون بود و این ترتیبی که در چند سال اخیر عمل میشد بطور کلی بضرر نوده کشاورزی تمام شد مخصوصاً موضوع کشاورزی و موادی که از کشاورزی بعمل می آید یک چیزی است که تمام دولت ها سعی میکنند که وسیله تشویق زارعین و کشاورزان را فراهم بکنند برای اینکه نوع محصول زیادتر شود و بر صادرات آن افزوده شود وسیله تشویق این است که دولت ها همیشه سعی میکنند که بر میزان قیمت افزوده شود. دولت از موقعی که باتکاء قانون انحصار خارجی پنبه را در نظر گرفت با اینکه پنبه یک بازار خیلی خوبی در دنیا داشت همیشه ثلث قیمت واقعی پنبه را

دولت بصاحبان پنبه میپرداخت و بر فرض تصور کنید بطور مثال عرض میکنم که اگر پنبه در بازار ۲۰۰ یا ۳۰۰ تومان بود دولت به زارع پنبه منتهی ۵۰ تومان میداده است و شش مقابل این بضرر زارع تمام شد این از نقطه نظر تجارت خارجی است اما از جهات دیگر یکی احتیاجات اولیه که در این کشور طبقات کشاورزان دارند البته آن موضوع پارچه است و زارعین و رعایای دهاتی این احتیاج را بوسیله منسوجات خودشان که عبارت از کرباس باشد و باید بیافند و عمل بیاورند تأمین کنند (بیانات آقای حمزه ناش) استدعا میکنم اجازه بفرمائید که عرایض بنده باعث مزید اطلاعات جنابعالی است تمام که شد اگر مورد موافقت آقا قرار گرفت موافقت خواهند فرمود اگر مورد موافقت قرار نگرفت تشریف بیاورید توضیحات خودتان را بیان کنید ما با هم مباحثه و مناظره که نداریم آقای حمزه ناش میخواهیم یک موضوعی را روشن کنیم عرض کنم که بیشتر احتیاجات رعایای ایران با کرباس است که خودشان تهیه میکنند و با آن کرباس رفع احتیاجاتشان را میکنند. و این کرباس پارچه مخصوصی است که با پنبه ولایتی فقط بافته میشود در تمام نقاط پنبه خیز ما هم یک قسمت پنبه آمریکائی کاشته میشود که همیشه سعی میکردند برای صادرات باشد و برای احتیاجات محلی هم یک قسمت پنبه محلی کاشته میشود که برای کشاورزان مفید بود و لازم است ادامه بدهند که احتیاجات خودشان را رفع کنند ولی در این چند سال اخیر دولت از این موضوع جلوگیری کرده است و این احتیاجات اولیه رعایا را از دستشان گرفته است. یک رعیت الآن برای پیراهن تنش مانده است معطل برای اینکه سالهای سال با کرباس درست نمیکرد حالا باید برود چیت و پارچه فرنگی تهیه کند که آرا هم ندارد و اگر داشته باشد گیرش نمی آید و برای او مقدور نیست و این یک ضرری است که بمردم میخورد غیر از این موضوع قبل از اینکه دولت انحصار را در نظر بگیرد در اغلب نقاط پنبه خیز و در اغلب نقاط حاصلخیز مثلاً خراسان که بنده اطلاع دارم (آقای وزیر کشاورزی شما هنوز

دولت هستید مجبور هستید گوش بدهید) در اغلب نقاط خراسان مخصوصاً سبزوار نیشابور تربت حیدریه و تربت جام و سمنان و مشهد حتی دهات و قصبات مهم هر کجا که پنبه بود يك كارخانه پنبه پاك كنى با چرخهای دستی و موتوری و غیر موتوری در آنجاها ایجاد شده بود برای اینکه پنبه را در خود محل پاك کنند و بخارج حمل کنند. این عمل را چرا میکردند برای اینکه اولاً از هر صد من پنبه ۶۴ من یا ۶۶ من پنبه تخم بود فقط ۳۴ من پنبه خالص بود و از نظر حمل و نقل و کرایه فوق العاده بمنفعت کلیه زارعین و پنبه کاران است زیرا اگر يك کسی سی من بار خالص یا صد من غیر خالص بمقصدی حمل کند البته اگر خالصش را حمل کند این تفاوت کرایه بنفع او است و گذشته از این تفاوت کرایه موضوع پنبه تخم است موضوع پنبه تخم که از احتیاجات اولیه کشاورز است که متأسفانه اخیراً دولت توجه نمیکند چرا؟ پنبه تخم از احتیاجات اولیه بنفع کشاورزی است فرض بفرمائید برای شترداری برای حمل و نقل با شتر اگر امروز شتر را شما برای حمل و نقل راه بیندازید تا باین شتر پنبه تخم ندهید قادر بر راه رفتن نیست راه نمیرود سه روز چهار روز هم که راه رفت شتر شما میمیرد.

تهرانچی - گاو گاو

امیر تیمور - بلی گاو زراعت که برای شخم هست اگر پنبه تخم ندهید قادر نیست شخم بکند. در روز سه من یا روزی شش من پنبه تخم باید بمصرف گاو برسد. یا گاو شیر ده بایستی پنبه تخم باو داده شود تا شیر نیم من او بشود دو من ولی وقتی که از مقدار پنبه تخم آن گرفته شود شیرش میشود نیم من پس با اینکه پنبه تخم از احتیاجات اولیه کشاورزی و احتیاجات اولیه فلاحی است در این چند ساله متأسفانه این راهم دولت از آنها گرفت چرا برای چه؟ برای اینکه انحصار تجارت پنبه را کاملاً در دست گرفت و یکمده صاحبان ثروت و پول که بمقیده بنده يك عده شپاد هستند در فکر دولت راه یافتند و پیشنهادی کردند و در باغ سبز بدولت نشان دادند تمام شبهه کردند و دولت را به طمع انداختند و تمام این

کارخانجات پنبه پاك كنى را در همه جا جمع کردند حتی در نقاط خراسان سبزوار نیشابور و جاههای دیگر کارخانجات را خراب کردند و شرکتهای درست کردند بنام شرکت پنبه پاك كنى این شرکت پنبه پاك كنى تمام این پنبه ها باید آنجا برود چرا؟ اولاً يك وجهی باید بگیرند برای پاك کردن پنبه و بعد هم مالك پنبه نخم میشوند و شما اگر پنبه تخم بخواهید باید مدتی بدوید در آنجا که پنبه تخم را بقیمت گزاف بگیرید و آنوقت میبیرید بمصرف زراعتی خودتان میسازید و این برای او مقدور نیست. شما می فرمائید که دو میلیون تومان مساعده که داده اید این از بین می رود. دو میلیون تومان مساعده داده اید بروید بگیرید از شان کارغلط را که دولت نباید بکند از بین هم برود و بعد علاوه طبق قانون تجارت خارجی شما فقط تجارت خارجی پنبه را میتوانید در دست بگیرید نه معاملات داخلی را. از نقطه نظر کارخانجات فرمودند. خوشبختانه در این چند سال اخیر مقدار زیادی کارخانجات نخ بافی و نخ ریزی ایجاد شده است و فکر اولیه که برای ایجاد این کارخانجات بود این بود که پنبه ما به صورت نخ در بیاید و در داخله خودمان مصرف شود و آنچه که مصرف داخله است از آن تأمین شود و مازاد آن را خارج کنیم. تازه با این کارخانجات دولت چه معامله ای کرد؟ دیروز در کمیسیون بودجه بودیم با آقای عدل هم عرض کردیم که فرض کنید خراسان مرکز پنبه است و از بهترین نقاط پنبه خیز ایران است و یکی دو کارخانه نخ ریزی هم در خراسان ساخته شده است حالا وقتی که دولت کارخانهای نخ ریزی را در دست گرفت حواله پنبه او را از کرمان میدادند این که عملی نیست این حقیقتی است که شما میگوییم محلی که در آن کارخانه هست در يك فرسخی خودش در نیم فرسخی خودش در جلوی درب خودش است میگفت بتو نمیدهم برو سیصد فرسخی از کرمان پنبه بگیر در شیراز کارخانه نخ ریزی است میگوید تو باید بروی از خراسان بیاوری. چند سال قبل پنبه در خدمت آقای دشتی و جمعی از رفقا رفتیم به بوشهر يك عده از افراد ایرانیهای حساس

و وطن پرست جمع شده بودند در آنجا و کارخانه چیت بافی تشکیل داده بودند که با پنبه بکار می انداختند و آن کارخانه گفته بودند که تو باید بروی از خراسان بیاوری بنده البته تصدیق می کنم که در بوشهر پنبه کاری زیاد نیست ولی خوب مصرف این کارخانه را باید برود از شیراز بیاورد چون شیراز نزدیک بوشهر است. از شیراز گذشته از اصفهان گذشته از تهران گذشته حتی از مازندران هم گذشته و حواله کارخانه بوشهر را بخراسان دادند این هم طرز عمل دولت بود با کارخانجات داخلی که حالا حضرتعالی اینجا فرمودید که دولت چنین و چنان کرده است و اینهم طرز عمل دولت با کشاورزان بود که آن مال و مواشی دیگر چیزی باقی نمانده است برایشان و لطمه بزراعت زده اند. حالا هم شما میخواهید در تحت این عناوین يك ماده غلطی را تحمیل کنید بنده که زیر این بار میروم. کمیسیون بودجه هم با این ایراداتی که شد با ماده موافق نیست و این ماده را رد کرده است و گمان هم نمیکنم مجلس با شما موافقت بکند (احسنت احسنت)

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - (آقای هژبر) عرض کنم اشکال دولت در دادن توضیح در باب يك ماده ای که مطرح است از این لحاظ است که خیلی از حرفهایی که آقای کلالی یا سایر آقایان میفرمایند متأسفانه وارد است یعنی ایراداتی که میفرمایند راجع بطرز عمل بیشتر آنها را باید گفت که صحیح است ولی اگر این ماده در لایحه دولت گذاشته شده بود و بعد هم که وزارت کشاورزی متوجه شد در کمیسیون بودجه خواهش کردند که تجدید نظری بکنند یکی دو علت اساسی داشت که خواستم امروز بمعرض آقایان برسانم که مستحضر باشند و البته هر نوع تصمیمی بگیرید مطاع است. اصل مقصود این بود که اولاً يك چند سالی داشت میگذشت که همینطور که فرمودند باعث ناراحتی مردم بود و این هیچ جای گفتگو نیست. وقتی بنا باشد که يك قانونی میخواهد بگذرد که اسباب دردسر مردم و اقتصادیات مردم بشود نسبت بآن نباید توجه کرد. حالا اگر دولت راجع باین موضوع دو میلیون تومان مساعده داده است در نتیجه حذف

این ماده از بین می رود برود؟ (امیر تیمور) - از بین نرود چرا برود) خوب اگر وصول نشد چه میشود (امیر تیمور) - تمام قابل وصول است و تا یکقرانش هم سوخت نمیشود.

(آقای با این بهانه نمیشود در مرتبه مردم را چاپید مثل سابق)

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - عرض کنم مقصود بنده مدافع از عمل گذشته است و نه از اینکه آقایان نمایندگان محترم از توجهی که در این قسمت درد مردم دارند منصرف بشوند. خیلی خوب البته باید این را در نظر داشت ولی يك اشکال دیگری ممکن است در نتیجه حذف آن پیش بیاید. اصل موضوع سر این است که آقایان توجه زیادی همیشه دارند مخصوصاً در ظرف این چندین ماه دیده شده است به تثبیت نرخهای کالاها این را هر وقت بنا باشد اجرا بکنند و تمام گفتگوهایی هم که تا بحال در اطراف این کار شده است مناسب دیدند که از سر چشمه اش شروع کنند یعنی يك چیزی را وقتی از سر چشمه اش از دست دادند بعد بصورت نظم در آوردنش خیلی مشکل تر خواهد بود. اولاً اصل این ماده که اینجا است کلیه کالاهای انحصاری است در صورتیکه مقصود دولت کلیه کالاهای انحصاری نیست و چیزهای دیگری که هست مورد نظر دولت نیست بنابراین پشم یا پوست یا سایر چیزها مقصود دولت نیست و خصوص پنبه باقی میماند و سایر مسائل در اینجا موضوع ندارد. علت اینکه در کمیسیون بودجه وقتی مطرح شد موضوع را برای مجلس واگذار کردند این بود که آقایان اعضاء کمیسیون مقصودشان این شد که مایک مرتبه مطالب را مورد نظر قرار داده ایم و رأی خودمان را داده ایم بنابراین مجدداً وارد مذاکره نمیشویم و موقوف بر این است که اگر مجلس شورای ملی صلاح بداند اجازه بدهد و الا ما نمی خواهیم وارد مذاکره بشویم در جلسه ای که امروز مطرح بود کمیسیون بودجه از این لحاظ که ما رأی خودمان را داده ایم و دیگر وارد در بحث نمیشویم مطلب را طرح نکردند بنده اینک توضیحات دولت را وافی نمیدانم ما میدانیم از این جهت بود که امر را واگذار به رأی مجلس کردند. اما اشکال، (دکتر سنک) - بر روی کمیسیون بودجه رد کرده بود (بله هر من

کردم سابقاً رد کرده بود ...

نراقی - در کاشان قیمت پنبه ثلث قیمت جو است! بزور از شان میگیرند! چرا حق کشی میکنید؟!
معدل - مقصود ما برای کارخانجات نیست برای کسانی است که میخواهند کرباس بیافند!

وزیر پیشه و هنر - این ماده که الان مجری نیست بجهة اینکه الان آخر سال است نباید این چیزی که میفرمائید بجای خودش صحیح است. از لحاظ اینکه این ماده الان بقوت خودش باقی نیست که حرفی نیست و آقایان تصدیق دارند که از شهریور ماه گذشته بعد آنطوری که سابق بود مورد پیدا نکرد یعنی دولت که باید این ماده را اجرا کند نخواست مثل سابق اجرا کرده باشد و نتیجه اش این شد که مقدار محصول پنبه سالهای قبل یعنی آن اندازه که محصول پنبه داشتیم هیچ قابل مقایسه نبود با این یکسال که آزادی درش هست آقایان ممکن است بگویند که اگر آزاد بشود بهتر میشود ولی عمل نشان میدهد که آزاد بشود بدتر خواهد شد بدلیل اینکه امسال محصول پنبه کم است و آزاد شدن اینها باعث میشود که کارخانجات مملکت آن اندازه نتوانند آزادانه پنبه تهیه کنند که همه شان بیک نسبت پنبه داشته باشند و اگر آزاد بشود بیم آن میرود کسانی که نزدیکتر هستند و وسیله دارند میتوانند پنبه را بقیمت ارزانتر بخرند بنابراین کارخانه هائی که نزدیک محصول پنبه هستند برای بیست و چهار ساعت کار محصول خودشان را تأمین بکنند و آن مازادی را که دارند گرانتر بفروشند بکارخانجات دیگر و آنها نتوانند روزی بیش از هشت ساعت کار کنند. این یکی و دیگر اینکه دولت باید نظارتی بکند که البته يك طوری بشود که اگر ظلم بالسویه باشد که يك عدالتی منظور بشود نه اینکه فقط يك عده استفاده بکنند. يك نظر دیگر هم این است اگر بنا باشد دولت این قانون احتکار را که میفرمائید باید قانون دیگری راجع به تثبیت نرخ و تعدیل استفاده ها باشد بخواهد اجرا کند وقتی بنا شد قیمت پنبه مثل هر ماده اولیه ای ثابت بود البته قابل کنترل نیست و

هیچ معلوم نیست که کارخانه این را چند خریده و چه مبلغی دیگر از برایش خرج تعلق گرفته است و کسی را نمیشود ملازم کرد که باین مبلغ بفروشد میگوید که گران خرید داشتم یا فلان محظور را داشتم و این برداشتن انحصار پنبه نتیجه اش این خواهد شد که یکمده از آقایان صاحبان کارخانجات استفاده خواهند کرد بضرر کارخانجات دیگر یکی و ثانیاً يك عده از تجار (که نظر مجلس شورای ملی این است که استفاده غیر مشروع برند) پنبه را بطور آزاد خواهند خرید و آن کارخانه دیگری که ناچار است از او بخرد بهر قیمتی که میخواهد باو میفروشد. يك موضوع دیگر هم راجع به تخم پنبه فرمودند: تخم پنبه از اینکه بایستی داده شود حرفی نیست ولی باید دید که در اوقات گرفتاری آن حاجتی که اوجب است بایستی در نظر گرفت و اگر این ترتیب محرز شد تخم پنبه هم دیگر با گیر دولت و سایر کسانی که میخواهند روغن ازش بگیرند نخواهد آمد یا اگر بیاید قیمتی خواهد بود که اصلاً صابونش قابل استفاده است نه روغنش، ملاحظه بفرمائید اصلاً پنبه دانه برای شتر و سایر دواب مورد احتیاج است ولی در يك مملکت اگر ما بتوانیم همانطوری که همه جا معمول است از مارکارین آن و روغن نباتی آن استفاده کنیم موجب خوشوقتی خواهد بود یا اینکه بشتر و دواب بدهیم؟! اگر بنا شد پنبه آزاد بشود تخم پنبه را بهیچ وسیله مقنن درمان نخواهد شد که جمع آوری کنیم و نتیجه این است که روغن نخواهیم داشت و این مؤثر خواهد بود هم در صابون هم در روغن خوراکی مردم اینها نظریاتی بود که میخواستم عرض کنم ولی با این حال نمیخواهم عرض کنم که این ماده را همینطور درست تصویب بفرمائید ولی برای اینکه این عیبی که عرض کردم از بین برود یعنی وجه جمعی پیدا کنیم استدعای بنده امروز فقط این است که چون آن توضیحاتی که دولت داده بود سابقاً و کمیسیون بودجه سابقاً نظر خودش را داده است و باین جهت در گزارشش نگذاشته است اگر آقایان موافقت بفرمایند این پیشنهاد قابل توجه

بشود و بکمیسیون برود و کمیسیون تمام نظریات آقایان را که وارد هم هست نفاً یا اثباتاً نگاه بکند و نظر خودش را بدهد (بعضی از نمایندگان - صحیح است) (بعضی از نمایندگان - صحیح نیست) .

نراقی - آقا در این کشور فقط میخواهید برفع چهارتا کارخانه چی کار بکنید!

حمزه تاش - همان کارخانه چی میخواهد فردا پارچه را ذری بیست و پنج ریال بفروشد!!

رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - عرض کنم خیلی اسباب تأسف است که يك موضوعی است که خیلی حساس است و تأثیر درزندگانی دهقان و زارع و کسانی که غالب لباسشان کرباس است دارد مورد بحث واقع شده و آنوقت رفته است روی يك احساسات و عصبانیت هائی بالاخره ما باید مطالبی که داریم اینجادر پشت این تریبون بیان کنیم، له و علیه صحبت بشود، قضاوت مجلس و رأی اکثریت مجلس قاطع است، بالاخره طرز حکومت دموکراسی و اجتماعی این است که مطالب بطور کافی گفته شود و بالاخره هر چه که رأی مجلس و اکثریت شد البته مطاع و متبع است. بنده خواستم اول این نکته را عرض کنم موقعی که این ماده در کمیسیون بودجه در زمان دولت سابق طرح شد دلایل مفصل و زیادی آنجا گفته شد و بالاخره در نتیجه گفتن دلایل خیلی واردی کمیسیون بودجه متوجه شد که این ماده اساساً مصلحت نیست و حذف کرد دیروز در کمیسیون بودجه مجدداً از طرف آقای وزیر کشاورزی مذاکره شد کمیسیون از نظر اینکه دیگر صلاحیت نداشت و مورد نداشت تصویب کرد که این دیگر بسته برای مجلس است. اولاً این را بنده عرض کنم که همه مجلس شورای ملی خیال می کنند نسبت بشخص آقای عدل وزیر کشاورزی نظر اعتمادی دارند و میدانند ایشان حقیقتاً یکی از وزرای با صلاحیتی هستند که در فن خودشان و ظایف خودشان را بطور خوبی انجام میدهند (صحیح است) محل تردید هم نیست (صحیح است) حالا در يك موضوعی که بطور وراثت عمل گذشته بایشان منتقل میشود اظهاراتی

میکند دلیل بر این نیست که بآن اعتمادی که نسبت به شخص حضرتعالی هست خللی وارد بیاید بنده خودم شخصاً از کسانی هستم که نسبت بحضرت عالی و وزارت کشاورزی شما نهایت اعتماد را دارم و صلاحیت شما پیش بنده محرز است. (صحیح است) اما موضوعی که فعلاً پیشنهاد شده و مورد بحث است بنده خیال میکنم موقعیت و وضعیت فعلی کشور ما و موقعیت دینار را هم باید در نظر بگیریم، دولت همیشه آقای وزیر کشاورزی نباید نظرش بدر آمد باشد، دولت باید نظر اولیه اش آسایش و رفاه آن مردمی باشد که چرخهای تمام کشور را میچرخانند و این يك مطلب اساسی است که بنده میخواهم این جا عرض کنم که در گذشته یکی از معایب حکومت همین نکته ای بود که عرض کردم هدف حکومت گذشته و حکومت بیست ساله این بود که بهر کیفیتی هست در آمد را زیاد بکند بودجه را بالا ببرد (صحیح است) مردم را فقیر و بیچاره بکند و این يك اصل غلطی بود که میخواهم مخصوصاً آقای هژیر توجه بکنند حضرت عالی که از وزرای جوان هستید و بالاخره از اشخاصی هستید که بحقایق توجه دارید دولت باید رفاه و آسایش کسانی را که تمام وسائل را فراهم میکنند در نظر بگیرد و بالاخره همانطوری که آقای معدل فرمودند آن طبقه ای که امروز دارد بودجه کشور را در خارج تأمین میکند که دولت میتواند تمام چرخها را بگرداند این طبقه است که امروز احتیاج به پنبه برای لباس دارند، آنها ماهوت متری صد تومان که نمی پوشند، اکثریت مردم این کشور دهائی هستند طبقه ای هستند که دستگاه های نساجی کوچکی در ده خودشان دارند و احتیاجات خودشان را با پنبه رفع میکنند. بنده خاطر دارم در سال گذشته که این ماده حذف نشده بود و دولت عمل میکرد همین قم که اکثریت مردم شان خیلی فقیرند چون میدانید محصول قم و اطرافش خیلی کم است این ها به واسطه نساجی يك استفاده هائی می کردند مشکلاتی هم برای این انحصار شدن پنبه دارند که مکرر بخود بنده مراجعه کرده اند، خوب آمدیم دو میلیون تومان هم از بین برود چه اشکالی دارد

در عرض ده میلیون سکنه این مملکت میتوانند لباسشان را تهیه کنند، شما از کجا میتوانید لباس این مردم را تهیه کنید؟ این در واقع يك مطلب اساسی است شما نان مردم را نمیتوانید تهیه کنید، و البته راجع به غله و نان یکروز رفتیم در وزارت دارائی مطالب مان را گفتیم الآن هم همه توجه کرده اند که استدلال ما صحیح است مستشار امریکائی هم آمد و تصدیق کرد که صحیح است ولی دولت توجه نکرد و گوش نداد آقا ماها که اینجا جمع شده ایم با عامه مردم تماس داریم حال مردم را می بینیم اگر مطالبی را میگوئیم با علم و اطلاع با وضاع و احوال عامه است بنده اعتقاد این است که امسال باید پنبه را آزاد گذاشت مردم لباس برای خودشان تهیه کنند این خلاف آن اصلی است که شما میفرمائید. اما راجع باین نکته که اقوی دلیل آقای هژیر بود فرمودند اگر آزاد بگذاریم قیمت پنبه بالا میرود و کارخانجات سوء استفاده میکنند اولاً آقا ما يك قانونی اینجا از مجلس گذرانیم که شاید خیلی هم قانون شدیدی بود که دولت حق دارد در کارخانجات نظارت بکند. (تهرانچی - صدی دوازده چرا اجرا نشد؟) همین را میخواهم بگویم وقتی که دولت حق دارد در کارخانجات نظارت بکند که منافعشان بیش از صدی دوازده نباشد او بالاخره نمی تواند سوء استفاده بکند اگر آقای تهرانچی اجرا نشده باید دولت اجرا بکند و اول قدمش برای تثبیت نرخ اجرای همین قانونی است که از مجلس گذشته. (تهرانچی - عمل را بگوئید) نظر دوم قضیه اصلاح پنبه را که فرمودند البته این مطلب خیلی صحیح است و بنده هم تصدیق میکنم عملی که در گذشته شد قضیه اصلاح پنبه اش البته صحیح است و مورد استفاده واقع شد این وظیفه شخصی حضرتعالی و وزارت کشاورزی است که دستگاه کشاورزی را مرتب بکنید و عمل بکنید لازم نیست که در انحصار دولت باشد که بخواهد اصلاح کند، يك مطلبی است که در تمام زراعت ها همینطور که نظارت دارید نسبت به پنبه هم بایستی در نظر بگیرید. عرض کنم فرمودند محصول پنبه امسال کم است البته محصول پنبه کم است ولی دلیلش همانطور که در کمیسیون بودجه صحبت شد این نیست که دخالت شده یا نشده اساساً این مواد خوراکی

طرف احتیاج را بجای این محصول کاشته اند مثلاً ذرت هر کسی که پنبه میکاشته امسال ذرت کاشته خودتان هم میدانید این مطلب خیلی واضح و روشن است خلاصه اینکه بنده خیال میکنم مجلس شورای ملی فحوای عمومی این باشد و کمیسیون بودجه که اکثریتش این رأی را داد روی این موضوع بود که ما نباید اولاً پنبه را از دست زارع بیرون بیاوریم و باید بگذاریم احتیاجات خودشان را تأمین بکنند. دوم مسئله تخم پنبه است شما خیال میکنید اگر تخم پنبه را از دست زارع گرفتید و جمع آوری کردید میتواند صادر بکنید؟ (يك مطلب همین موضوع است) بگذارید آقا دست رعیت باشد که بدهد حیوان بخورد. چرا ما این کار را بکنیم که فردا دچار مشکلات بشویم؟ خودتان دیروز فرمودید که احتیاجات کارخانجات دولتی از این محصول املاک و اگذاری تأمین میشود. اصل اساسی که مورد اشکال بود این بود که کارخانجات سابق ~~که~~ حالا مل دولت است اینها در واقع يك محصولی داشته باشند و بی کار نباشند دیروز فرمودید در کمیسیون بودجه که محصول املاک و اگذاری کافی است که کارخانجات دولتی کارش را بکنند سایر طبقات دیگر هم همینطور که آقای امیر تیمور فرمودند اگر يك کارخانه ای در شیراز پنبه میخواهد نمیتوانیم همیشه ز آن صحبت کنیم این مطلب عمومی است که بنده توضیح میدهم و خیال میکنم که مورد توجه باشد بالاخره ما مصلحت مان نیست که پنبه را انحصار کنیم باید آزاد بگذاریم که دست زارع و رعیت باشد که البته در درجه اول احتیاجات خودش را رفع کند و اگر مازادی داشت آنوقت بفروشد ولی اگر انحصار باشد تمام را شما جمع میکنید فردا آن مردمی هم که برای دو زرع پارچه کرباس بخواهد پنبه تهیه کنند دسترسی پیدا نمیکنند این خلاصه مطلب بود که بنده لازم بود بعرض آقایان برسانم.

رئیس - چون وقت گذشته بعلاوه ده نفر هم اجازه خواسته اند البته دیگر وقت کفایت نمی کند تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم جلسه آینده روز سه شنبه سه ساعت قبل از ظهر دستور لایحه متمم بودجه (مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیه یاری